

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára: 4

NAGYVÁRAD, július 12.

Honatyák vakációja.

Az országgyűlés két háza királyi kéziratot elnapoltatott szeptember 28-ig.

A honatyák bucsút mondtak egymásnak s elszéledtek a fővárosból a szélrózsa minden iránya felé.

A törvényhozás házának kapui bezárultak s ott, hol félesztendeig a leghevesebb parlamenti harc, ötödfél hónapig pedig serény munka folyt, három hónapig siri csend fog tanyázni, melyet néhány mesterember apró javítási munkáján kívül nem fog zavarni semmi.

A parlamentnek ma bezáruló szakasza negyedszázad óta a legérdekesebb s az ország történetében legfontosabb volt.

Olyan ismeretesekek ezek a dolgok olvasóink előtt és olyan friss emlékezetében vannak mindnyájunknak, hogy feleslegesnek tartjuk ismételnit azokat.

Az eredmény, mit az utolsó négy hónap munkája felmutat, azt bizonyítja, hogy érdemes volt megvívni azt az obstrukciónak nevezett nagy parlamenti harcot, amelyhez hasonlót nem mutat fel a magyar parlamentarizmus története.

Az eredmény azt mutatja, hogy nem csak személyváltozásért lett megvívva ez a küzdelem, hanem igenis rendszerváltozásért.

Az új rendszer még nem lépett ér-

vénybe minden vonalon, de az eddigi eredmények is méltán tölthetik megelégedéssel nemcsak a győztes ellenzékét, hanem az országunk minden komolyan gondolkodó fiát.

Az országgyűlésen helyre állott a nyugalom s megkezdődött a munka új korszaka. A kiegyezés ügye, mely négy esztendőn át a bajok állandó forrása volt, 1907-ig rendezve van, még pedig önrendelkezési jogunk alapján s anélkül, hogy valami sarkalatos jogot feladtunk volna, vagy újabb anyagi terheket vállaltunk volna.

Az országban is nagyobb rész helyreállt a nyugalom. A jog, törvény és igazság uralma nem terjesztette ki még mindenfelé áldásait, de eddig is sok áldást hozott s méltán várhat tőle sokat az ország.

A honatyák nyugodtan mehetnek vakációra. Itt benne rend van. — Csak attól félünk, — alább másik cikkünk bővebben kifejti — Ausztria bomlása hoz nyakunkra újabb bajokat.

A honatyák pihenhetnek, de államférfiainknak annál éberebben kell őrt állaniok és vigyázniok a haza veszélyeztetett jogaira és érdekeire. Kormányférfiainknak nem igen lesz vakációjuk.

Az országgyűlés elnapolása.

A magyar országgyűlés mindkét háza ma ülés tartott, hogy meghallgassa és tudomásul

vegye az országgyűlést elnapoló királyi leiratot.

A képviselőház d. e. 10 órakor tartotta Perczel Dezső elnökletével ülést. Az elnök kegyeletos hangon bucsúztatta el gróf Horváth-Tholdy Lajost, jelentette Goldis János és Mora László képviselők lemondását. Jelentette továbbá hogy Pichler Győző képviselő sürgős interpellációt jelentett be a mostani emberkinzás ügyében.

Az interpellációt és Széll Kálmán választását lapunk más helyén közöljük.

Végül Széll Kálmán miniszterelnök átnyújtotta a királyi leiratot, kérve annak felolvasását és a főrendiházzal való közlését.

Perczel Béni jegyző olvasta a leiratot a mint következők:

Mi Első Ferencz József Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hü Magyarországnak és Társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek az Általunk 1896. évi november hó 23-án Budapest fő- és szék városunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünket.

Kedvelt hűveink! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére a jelen országgyűlés üléseit folyó hó tizenkettedik napjától folyó évi szeptember hó huszonnyolcadik napjáig ezennel elnapoltnak nyilvánítjuk.

Mikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Ischlben, ezernyolczszázkilencvenkilenczedik évi július hó tizedikén.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Széll Kálmán s. k.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bosszuálló.

Írta: Juszín.

Picziny, de takaros szobában, mely új divatu székekkel, két kártyasztallal s olcsó, de szémsértően tarka szövettel bevont garnitúrával volt butorozva s melynek falait a »Nyiva« jutalomképei díszítették, gyors léptekkel járt fel és alá Padzsilkint, a fiatal hivatalnok s gondör haját könyörtelenül tépdésve erősen hadonászott a jobb kezével.

Fejecskéjét kezére hajtva s a kopottas terítővel letakart asztalra támaszkodva, a pamlagon ült fiatal kis felesége Sztepanovna Julia és keservesen sirt.

— Majd meg mutatom én neki, hogy ki vagyok; meg én! — hörögte Padzsilkint az öklével fenyegetőzve. Tudom Istenem nem fog rólam soha megfélemezni a gazember! Azt hiszi a hitvány, hogy mert tizenhatezer rubelja van és még három annyit lop hozzá, már pajtáskodhatik az ördöggel — hohó barátocskám, nem ugy, nagyon jóra akadtál! Megölöm, megölöm! Nyomban leütöm! Majd elszoktatom én ő kelmét egyszerűen az alávaló élettől!... Őt golyót beleröpíték a koponyájába, majd meglátjuk akkor, hogy fog tisztességes asszonyokkal komiszkodni? Megölöm, mint a kutyát!

Padzsilkint pose-ba vágta magát s váltig

iparkodott megmutatni, hogy ütne agyon valakit, mint a kutyát.

Sztepanovna Julia hangosan sirt és zokogott. — Nos és aztán...!? Gályarabságra jutok... Hát odajutok. Törődöm is én vele! — folytatta Padzsilkint s önértzetesen verte a mellét. De azt még meglátjuk, vajjon odajutok-e? Hiszen tisztán a feleségem becsületeért követem el s világos, hogy ez enyhítő körülmény... Erre tekintettel is lesznek! Hiszen itt a családi élet szentélye van felforgatva s a házasság erkölcsi alapjai vannak megtámadva!... Ez mindenütt a világon, minden országban így van... Franciaországban egyenesen a törvény parancsolja: öld meg! Spanyolországban meg a férjnek az ilyenekért minden bírói ítélet nélkül joga van késelni! Semmi bajom se lesz, semmi! A férjet maga a törvény védi! Sztepanovna Julia felemelte kis fejecskéjét és így szólt:

— De ebben az esetben, Genya, nem lesznek ám erre tekintettel! Hogy is lehetnének!? Egyetlen szóért mindjárt gyilkolni.

— Eh, kell hogy tekintettel legyenek... bolond beszéd! Egyetlen szóért! De milyen szóért! Az a szó, értsd meg, örökre, de örökre sértő! És még hozzá kitől, egy kiszolgált zsidótól! Nem, nem bocsátom meg, nem tűröm el! Értd meg hát, értd meg ezt a szót! Ismételd csak, mit mondott! Hadd haljam!

— De Genya, olyan udvariasan mondta: Én — aszongya — mindent megteszek a férje érdekében s biztosítom az előmeneteleit...

de — aszongya, ezt jól meg kell fontolni, — ön valamelyik este elfáradna a lakásomra, ott azután megbeszélhetnők a dolgot... Erre karonfogott, — kedvesem... — aszongya...

Padzsilkint újra előntötte a düh.

— »Kedvesem!« — Oh a gazember!

Lám, lám... hiszen háromnegyed részben már kiélte magát és még a lakására hív! Nem és nem! A törvényes hitves, a hivatalos ügyben elmegy hozzá, hogy az ura érdekében beszéljen vele és ő ilyen illetlenségeket mond neki... »Kedvesem!« — aszongya! Nem, ezt nem hagyom ennyiben! Kihívom, kihívom párbajra! Igen, ugy van, párbajra!... Nagyságos Uram, tessék kiállani a küzdőterre s ott majd zseb-kendővégről, puskára vagy pisztolyra avagy ha tetszik kardra... majd meg mutatom én aztán, »kedvesem!«

— Jaj Genya — szólt Sztepanovna Julia felé kapva a kezeivel — de hátha lelő! Mihez fogok én akkor egyedül?... Hogy is beszélhetsz ilyeneket — most majd egész éjjel arról álmodom, hogy golyó furta keresztül a szivedet, vagy hogy megszürtak valahol...

— Jó... jó... csak hadd lőjön le! Próbálja csak meg! Hát aztán baj is az! Meghalok, de a becsületemet nem engedem beszenyenezni! És mi vár ő reá azután? A krasznójarszki kormányzóságban életfogytig tartó börtön a föld alatt, kilencsekben. Azt hiszed, hogy ez hatvanezer rubel évi jűvedelem mellett valami kellemes dolog? Eh... egyébiránt vigye el az

Elnök: A kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetik és kihirdetés végett a főrendiházzal közöltetik.

Azután felolvasták és nyomban hitelesítették a mai ülés jegyzőkönyvét, mire az ülés véget ért.

A főrendiház 11 órakor tartotta ülését gróf Károlyi Tibor elnöklete alatt. Az egész ülés mindössze pár perczig tartott. A királyi leiratot állva hallgatták végig. Az elnök enunziálta azután, hogy az hódolatteljes tisztelettel tudomásul vétetik. Mire az ülés véget ért.

Államtitkárváltozás a földmivé- ügyi miniszteriumban.

Megbízható forrásból vesszük a hirt, hogy Kiss Pál földmivéügyi államtitkár meg akar válni állásától. Kiss már az új alakuláskor vissza akart lépni és Darányinak csak nehezen sikerült őt maradásra bírni; most már semmiképen sem akar tovább maradni és megy, mihelyt a miniszter utódjának személye iránt tisztába jön. Darányi az államtitkárságot felajánlja Bujanovics Sándornak, a volt nemzeti-párt egyik tagjának és forrásunk szerint Bujanovics belépése a miniszteriumba az amugy is tulságosan kidomborított agrarius irány újabb erősödését jelenti. Ellenzéki körökbe csodálkoznak, hogy Bujanovics nem osztja a volt nemzeti pártnak azt az elvét, hogy az új választások előtt nem akarnak a kormány aktív tagjai lenni. A hirt azonban oly pozitívással adták, hogy alig lehet benne kételkedni. De lehet, hogy ő is az államtitkári állás elfoglalásával várni fog a választások utánig, a mint vár Gullner Gyula, a ki belügyi államtitkár lesz és vár Horváth, a ki miniszter lesz.

Felfordulás Ausztriában.

Budapest, július 12.

A kik azt hiszik, hogy a kiegyezés perfekt, csalódnak. Nálunk elintézték, de Ausztriában nemcsak bajjal, hanem az egész állami szervezet megváltoztatásával fog járnai.

Felfordul a mostani alkotmány és lesz helyébe valami új, a mi ellenkezni

fog az 1867-iki alaptörvények lényegével és betűjével egyaránt.

Thun gróf ezért jár Budapesten és előkészíti magyar kollegáját a bekövetkezendő osztrák felfordulásra.

A kiegyezést ugyanis a magyar törvények szentesítése napján Ausztriában az alkotmány 14. §-a alapján léptetik életbe. Életbe lépnek ugyan, de érvényességük ezzel még nincs biztosítva, mert az osztrák parlamentnek az illető kormányrendeletet hat hónapon belül jóvá kell hagynia, különben hatályát veszti.

Az osztrák kormány már is tisztában van, hogy az osztrák parlament mai alakításában soha sem fogja jóváhagyni a kiegyezést és így az a veszély fenyeget, hogy az egész kiegyezés, melyet annyi nehézséggel hoztak össze, néhány hónap alatt ismét romba dől. Thun ennek az eshetőségnek elejét akarja venni és — örökre végezni akar az osztrák parlamenttel.

Thun terve az, hogy császári rendelettel megszünteti az osztrák alkotmányt és a mai parlamentáris rendszer helyébe a föderatív rendszert léptetné, ami abból állana, hogy megszűnnék a közvetlen népképviselő és egyszerűen az egyes tartományok gyűlései delegáltak küldenének a Reichsrathba. Igaz, hogy ez az államcsiny is csütörtököt mondhat, mert megeshetik, hogy a delegátusok is részben obstruáló németek és nem csupa szlávok lesznek, de a dolognak ez a része nem tartozik ránk.

Feltesszük, hogy Thunnak tényleg sikerül az államcsiny és az alkotmányos Ausztria helyébe a föderatív Ausztria lép, melynek a »Central parlament«-je teljesen miniszteri szubordináció alatt áll.

Ez esetben még rosszabb a helyzet, mert az 1867 évi XII. törvényzikk világosan kimondja, hogy csak parlamentáris Ausztriával szerződhetünk és ezt a rendelkezést az újabb törvények nem helyezték hatályon kívül.

ördög, mit teketóriázzam vele... párbajozni? még evvel is megüszelni? Egyszerűen holnap elmegyek a hivatalába s ott az egész személyzet jelenlétében összetörök rajta egy-két tölgytáhusángot, elcsufítom örökre és ráadásul még egy pár pofont is adok hozzá... Amivel nagyobb lesz a gyalázata. Nesze... mondom majd, ez a »kedvesem«-ért és ez a meghívásért... ez a karonfogásért, ez meg a durvaságért... meg ez, meg ez, nesze még, még, itt van mééég!

Padzsilkín nekiperült mint a rák s teljes erővel osztogatta a levegőnek a pofonokat s szemelláthatólag gyönyörködött ítélete végrehajtásában.

— Csakhogy Genicskám, evvel elveszted ám a hivatalodat!... Mert ilyen botrány után nem engedheti, hogy tovább szolgálj!

— Hát vigye el az ördög őt is meg a hivatait is... Olt hagyom s önként kilépek! A feleségem becsülete drágább nekem holmi nyolczszáz rubelnél. A pótlékokkal együtt igaz, hogy több mint ezer, de mégis ilyesmért nem adom oda a feleségem becsületét. Az is igaz, hogy azután nem tudom hol keresnék állást... sehol se fogadnának fel, — azt mondanák, hogy nem érdemlem, ... azt mondanák...

Padzsilkín elgondolkozott és szótlanul járt fel s alá a szobában.

— De nem, nem is így fogom csinálni, hanem a törvény útján. Elmegyek a bírósághoz és beidéztem. Bevádolom a törvény előtt rágalmozásért és becsületsértésért... Ezért kap

vagy öt esztendő, mert hivatalos helyiségben és nőt sértett meg. Ezek súlyosbító körülmények. De honnan vegyünk tanakat? Tanu ugye nem volt?

— Senki se volt a szobában, csak ő meg én, meg a kis kutyája...

— No de a kutyával csak nem lehet előállni! Julcsikám, milyen bolondokat beszélsz. És mindez a sok kellemetlenség te miattad! De bizonyos vagyok benne, hogy te is mondtál neki valamit, sőt tán kaczerkoddál is vele! Ő meg erre azt gondolta... de mégis, hogy lehetséges ez!? Velünk szemben eddig soha, de soha nem engedett meg magának ilyesmit...

— Uram Istenem! — pattant fel Sztepanovna Julia — még tán én vagyok a hibás!? Hát én tán olyan vagyok, aki szokott kaczerkoddolni!? Semmit se mondtam neki, mint mindig csak: »nagyságos ur!« — az arcom meg, — tudom határozottan, mindig csak tiszteletteljes és alázatos volt, te meg mindjárt...

Julenka keserves könnyekre fakadt. Padzsilkín újra elkezdte a haját tépni és komoran járt-kelt a szobában.

— No jól van, elég no... ne sirj! Ugyan már miért sírsz!? Hiszen csak úgy... felindulásomban mondtam... Gondold meg Julenkám, hogy most nincs időnk sirni. Egész jövőnk kezében van. Itt most józan észre van szükség!... Ilyen ajasságot nem hagyhatunk annyiban, ez egyszer bizonyos és mégis... a hivatalom... jaj! Ez nagyon komoly dolog... Más hivatal

A komáromi rabkinzás a képviselőházban.

A képviselőház ma tartotta utolsó ülését a hosszú nyári szünet előtt. Pichler Győző felhasználta ezt az alkalmat, hogy sürgős interpelláció alakjában, melyet a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnökhöz intézett, kifejezést adjon annak a rettenetes megbotránkozásnak, melyet a komáromi inkvizíció minden emberi érzésből kivetkőzött bestialis rendezőinek gaztettei az egész országban keltettek.

Interpellációját hosszabb beszéddel vezette be, melynek folyamán részletesen ismertette a rabváltás hajmeresztő részleteit. A képviselők nagy része a hangos felháborodás kifejezésével kísérte ezeket a részleteket.

Pichler Győző különösen Sárközy Aurél komárommegyei főispán szereplését ítélte el ebben az ügyben. Kimutatta, hogy az eset már hónapok óta ismeretes volt: előtte, de még csak vizsgálatot sem indítottak ez ügyben. Csak a mikor a törvényszék meghozta a vád alá helyező határozatát, függesztette fel ezeket a tisztviselőket vagyis tegnapelőtt. Interpellációját a következő:

Kérdés a belügyminiszter urhoz:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról a vérlázító kinzásról, melyet vadállati kegyetlenséggel elkövetett Szabó Kálmán nagyignáncsi szolgabíró és társai, névszerint Nöbel Lajos községi jegyző, Szunyvi József községi bíró, Schneider József csendőrvezető és Valló József csendőr.

Szándékozik-e a belügyminiszter ur, ha van tudomása mindezekről, intézkedni, hogy az illető közigazgatási tisztviselők ellen az embertelenségükkel arányban álló oly példás szigorúságu megtorlás fogantossítsák, mely az Európaszerte a magyar közigazgatásra nehezedő súlyos előítélet eloszlatására is alkalmas.

Mi véleménye van Sárközy Aurél főispánról, a ki a megyei közigazgatás ellenőrzésében a kormányt képviseli, mikor az ő felügyelete alatt ily embertelenségek egyáltalában lehetségesek?

Szöll Kálmán miniszterelnök nyomban megadta az interpellációra az érdemleges választ, melyet adunk szószerinti szövegében:

Szöll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A tisztelt Ház meg fogja engedni, hogy ennek az egész kérdésnek szokatlanul drasztikus voltánál, de sürgősségénél

találni, bajos... Zsufolva vannak mind, mint a heringes hordó... Még Anna-rendes államtanácsosokat is elutasítanak; akkor velem... szoba se állanak. Ugy pedig tönkre megyünk, éhezünk... s nem tudunk segíteni magunkon!... Csillagom, akkor ettől — gyönyörűséggel nézte a berendezést — akkor ettől is meg kell válnunk. ezt is el kell adnunk — de azért a nyomorultat megtanítom én! Meg én, elrettentő például! A feleségemet nem engedem sértegetni... Tudod mit... nem jó volna levelet írni neki s benne jól odamondogatni: hogy ilyen aljas disznóságokat nem szabad cselekedni, — ez alávaló és gyalázatos dolog! Az én feleségem törzstisztnak a leánya... és így tovább... Hadd kérjen bocsánatot... He?.. S azt névtelenül elküldeni. Sértő-e vagy sem, az mindegy, de egész meztelenségben fel kell tártani előtte durva állatiasságát... He? Julenka, mit szólsz hozzá? Nos?...

Padzsilkín megállt a felesége előtt és kérdőleg nézett rá. Sztepanovna Julia hallgatott elgondolkozva folytatta himzését s azután elkezdte a poros lámpaüveget törölni.

Padzsilkín újra le s fel járt és latolgatta bosszuterjét. Mindaketten hallgattak.

A szegény kis hivatalnok előtt egymásután elvonultak békés és boldog polgári életük képei: a legkülönbözőbb töltelekektől izletes vasárnapi pástétomok, az esték a három kopejkos szukolkával*, a Sándor-kertbeli karosszékek, az a

* Orosz kártyajáték.

fogva is azonnal feleljek az interpellációra. (Halljuk! Halljuk!) még pedig nemcsak előzetes, hanem érdemleges választ adjak. (Halljuk!)

Ámbár a tényállásról bővebb értesítést a tisztelt képviselő urnak s a tisztelt Háznak nem adhatok, mégis azt gondolom, hogy azok, a kiket elmondandó leszek, a tisztelt képviselő urat is, a Házat is megfogják nyugtatni.

Igenis, nekem erről a dologról most ebben a percben vagy talán tegnap óta tudomásom van, de semmiféle hivatalos tudomásom erről nem volt és tudomásomra e dolog csak a hírlapokból jött és én azonnal, a mint ennek az állítólag elkövetett embertelen és a vandalizmussal határos kinzási esetnek tudomására jöttem, intézkedtem az iránt, hogy nekem az egész ügyről részletes és kimerítő jelentés tétessék. Ez a jelentés még nem érkezett be, tehát magáról a kérdésről nem nyilatkozhatom, mert hiszen minden kérdéssel az *«audiatur et altera pars»* elve alapján (Ugy van! Ugy van! jobbfelől) és a tényállásnak alapos, körülményes és részletes vizsgálata után lehet csak nyilatkozni. Mert *ha igaz lenne az, a mi itt állítólag történt és igaz úgy, a mint a t. képviselő ur — megengedem, sőt tudom is — bona fidesselel előadta, a ki azonban szintén csak módosítások alapján beszél, ha igaz és áll mindaz, a mit erről az újról hallottam és olvastam: akkor igenis ez nemcsak az emberi érzést, nemcsak a jogot és törvényt sérti a legmélyebben, hanem a legmegbotránkoztatóbb vandalizmusnak ténye lenne* (Ugy van! Ugy van! Általános helyeslés!) a melyet nemcsak az erkölcsi érzéseknek összessége tilt, de tilt a magyar törvény, mely a kinzást nem ismeri és kizárja azt minden formájában. (Helyeslés.)

Tisztelt Ház! Igenis én el fogok járni, legyen erről meggyőződve a tisztelt képviselő ur és a Ház is. Példákat hozhatnék fel, hogy nemcsak törvényteleniséget, de semmiféle szabálytalanságot és visszaélést nem tűrök akár minnek jussak tudomására; de természetesen a tényállás alapos és elfogulatlan elbírálása után azt én megtorlom és pedig minden fokozatában, (Élénk helyeslés.) azok irányában, a kik akár aktíve, akár mulasztással nemcsak ilyeneket, ehhez hasonló, sőt a legkisebb törvényteleniséget is követik el. Példákkal tudnék szolgálni, de ez nem tartozik ide. Nem követhetem a tisztelt képviselő urat abban, hogy az ő módszerét kövessem és fogadjam el, mert az aztán viszont a retorzióknak vandalisztikus modorban alkalmazása volna, azt pedig nem fogom tenni, de a tisztelt Ház és a közvélemény megnyugtatására kijelentem, hogy igenis a törvény értelmében, *a törvény alapján fogom a meg-*

boldog hazatérés, a likőr- és befőtt-készítés, hivatala, kedves könyvei, a mindennapi kedélyes beszélgetések, a pletykák... Hejh!

De Sztepanovna Julia egészen másra gondolt: maga előtt látta azt a pazar bársonyszövetet, a melyből annál az öregnél a szalon félig nyílt ajtaján keresztül látszó függönyök készültek... Hat, nyolcz, sőt tán kilencz rubel lehet rófe! — gondolta magában. — Itt van az én husvétli ruhám, melyet magam varrtam. Egy rubel és nyolczvan kopejk... mekkora különbség! Meg azok az aranyozott székek, a virágvázák és kosarak... jaj milyen gyönyörűséges vázák és cserepek s ilyenkor... tele virággal. Jaj ha lehetne, ha nem is soká, csak egy darabig így élni!

— Tudod mit Julenka? — hangzott fel hirtelen az ura hangja... izé... hát mit szólnál hozzá... hm... ha... nem én mennék el hozzá, hanem... ha te... tisztába hozni a dolgot? He? Mit gondolsz? Nagyságos uram... így meg úgy... nagyon, de nagyon megütözttem ezeken meg ezeken a szavain... kérem... izé... magyarázza meg, hogy értsem? És így tovább. Hiszen lehet, hogy mindez csak pusztá képzeldés, — lehet, hogy ő egészen másként értette a dolgot... He? Mit gondolsz, nem volna jó mégis elmenni?... Én meg az utcán megvárlak...

Sztepanovna Julenka felemelte fejecskéjét és belenézett férje szeméibe, melyek kalandoztak ide s tova s az ő fáradt szemében hirtelen felvillant, de a következő pillanatok ujjra kialsadt valami kis szikra...

torlást és pedig a legszigorubb megtorlást fogamatosítani.

Ezt vagyok bátor a tisztelt képviselőháznak kijelenteni és méltóztassék érdemlegesen tudomásul venni, hogy a mit ebben a dologban tapasztalok mint törvényteleniséget vagy mulasztást, azt igenis a legszigorubb módon fogom megtorolni. (Általános élénk helyeslés.)

Pichler Győző: A miniszterelnök egy mult-kori beszédében kijelentette, hogy beszédeiből sem elvenni sem ahhoz hozzátenni, abba valamit bele magyarázni nem lehet. Tudomásul veszi és elfogadja ezt a választ tehát abban a tudatban, hogy a megtorlás minden fokozatban Sárközy főispánra vonatkozik.

Az elnök ezután konstatálta, hogy a ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

Faliczky Viktor †

Biharvármegye székházán fekete lobogó jelzi a vármegye gyászát.

Egyik kiváló főtisztviselője: Faliczky Viktor főlevéltárnok kedden éjjel elhunyt.

Város és megyeszerte általános közbecsülés környezte a derék öreg urat, aki élénk részt vett még az utóbbi időkben is a város és megye előkelő társas közéletében. Különösen művészi mozgalmakban fejtett ki nagy tevékenységet. A színháznak alig volt még oly lelkes barátja és látogatója, mint az elhunyt. Csak a legkritikább esetekben maradt el az előadásokról s művészi dolgokban óriási tapasztalatai voltak. A legjelesebb művészekkel és művésznőkkel ösmeretségben volt. Így E. Kovács Gyulával 1861. óta jó barátság fűzte össze.

Rendszerető, pontos tisztviselő volt s főleg az ő érdeme, hogy a megyei levéltár példás rendben van.

Hetek óta súlyos betegség gyötörte, de azért fennjárt s alig pár nappal halála előtt dőlt ágyba. A betegség agyát támadta meg s erős fájdalomról és fejfájásról panaszkodott orvosainak.

Nagyváradon született 1822-ben s iskoláit is itt végezte atyja Faliczky János akadémiai tanár gondos felügyelete mellett. A jogot szintén Nagyváradon végezte. Aztán egy időre elkerült Nagyváradról, mikor is a pozsonyi diétán vett részt Biharvármegye egy követe mellett. Kitűnő sikerrel tette volt le az ügyvédi vizsgát 1845-ben. Ügyvédi oklevelét rá egy évvel 1846-ban hirdették meg Biharvármegye valamelyik gyűlésében. A nevelés alapját Faliczky Viktor gyermekkorában még a latin nyelv képezte és így nem csoda, ha Biharvármegye későbbi levéltárnoka, akit atyja mintaszerűen nevelt, oly tökéletes volt benne. 1884-ig árvaszéki ülnök volt, levéltárnokká 1884. január hó 1-én lett kinevezve. Tizenöt évig töltötte be ezt a nagyfontosságú állást.

A ravatal a megyeházán levő lakásán van felállítva; a terem falai fekete posztóval vannak bevonva s az elhunyt fejénél ezüst kereszt díszlik. Nehéz érczkoporsóban fekszik a derék öreg ur, virágokkal borítva. Tegnap már több koszorút helyeztek el a ravatalon. A koporsón nyugszik özv. Kautzerné koszorúja: Viktor bátyánknak — egyedüli vérbeli rokonai Kautzner Antalné és leánya. — Biharvármegye tisztikara, valamint Glac Antal és családja szintén díszes koszorút helyeztek a koporsóra.

A részvét az elhunyt derék férfiú iránt város és megyeszerte általános.

Temetése ma, csütörtökön délután 4 órakor lesz, a megyeházától.

A gyász eset alkalmából a megyei tisztikar a következő gyászjelentést adta ki:

Biharvármegye tisztikara az elhunyt jó barátai és ismerősei nevében is fájdalomtelt szívvel jelenti szeretett tisztársá Faliczky Viktor-nak Biharvármegye főlevéltárnokának élte 77-ik évében, folyó hó 11-én, este 10 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 13-án délután négy órakor fognak a r. kath. vallás szerartása szerint Biharvármegye székházától a várad-olasz közsirkertbe nyugalomra tétetni. Az engesztelő szt. mise-áldozat pedig július 14-ikén d. e. 10 órakor fognak a várad-olasz plébánia templomban az egek Urának bemutatattani. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1899. évi július hó 12-én. Béke hamvaira!

A családi gyászjelentés pedig a következő:

Özv. Kautzner Antalné szül. Vidovich Jozefa és leánya Kautzner Anna, ugy számos rokonok nevében szomorodott szívvel tudatják felejtetlen nagybátyjuknak Faliczky Viktor-nak Biharvármegye főlevéltárnokának élte 77-ik évében f. hó 11-én esti 10 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 13-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szerartása szerint Biharvármegye székházától az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 14-én d. e. 10 órakor fog a várad-olasz-i plébánia templomban az Egek Urának bemutatattani. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1899. július 12. Béke hamvaira!

Az evangélikusok konventje Nagyváradon.

Tegnap kezdődött városunkban az ágostai ev. tiszavidéki esperességének közgyűlése.

A közgyűlésnek első tárgyát itt is az képezte, ami 4 év óta minden protestáns konventnek főtárgya, t. i. az egyházpolitikai törvények hatása. Bár az ág. ev. felekezethél nem mutatkozik olyan pusztító hatás, mint az ev. ref. felekezethél, mindaz által őszintén beismerik az új törvényeknek tagadhatatlanul káros befolyását, védekeznek ellene, ahogy tudnak.

A gyűlés első napjáról tudósításunk a következő:

Tegnap reggel 9 órakor a körözs-utczai paplakon gyűltek egybe a megjelent egyházi és világi képviselők — papi értekezletre.

Materny Lajos főesperes üdvözölte a megjelenteket s felhívta őket, hogy adják elő azokat az ügyeket, melyeket a papi tanácskozás tárgyaiul felvettek.

Mindenekelőtt az egyházpolitikai törvények hatása került szóba.

Elsőül Bortynyik György szólott a kérdéshez. Az egyházpolitikai törvények káros hatása szerint leginkább abban nyilvánul, hogy a vidéki szörványban levő hívek keresztelési adatait a más felekezethél lelkészek nem teszik át az ev. lelkészekhez. Az anyakönyv-vezetők kioktatják az illetőket, hogy az esketésnél nem kell a papnak stólat fizetni, mit a hívek meg is fogadnak.

Felekezethélküliek nincsenek. Az egyházi áldást minden funkciónál (keresztelés, temetés, esketés) igénybe veszik.

A szocializmus réme sehol sem fenyeget. Nézete szerint a lelkészeknek kell buzgó tevékenységet kifejteniök, akkor nem lesz káros hatás az egyházpolitikai törvényeknek. A fontos kérdéshez az értekezlet majdnem minden tagja hozzászólt.

Materny Lajos főesperes elnök ugy nyilatkozott, hogy a magyar nép bensőn ragaszkodik vallásához, hanyatlás az esperességben nincs, az egyházpolitikai törvények csak ott károsak, hol a hit gyenge lábon áll, de másrészt e törvények elszakították azon kötelekeket, melyek a híveket a lelkészhez, illetőleg az egyházhoz fűzték. A protestáns egyháznak nincsen anyagi ereje, hogy a szétszórt híveket felkeresse, velük érintkezésbe jusson. Csökkent továbbá a lelkészek tekintélye az anyakönyvek elvonása által, mi az érintkezést is majdnem lehetetlenné tette.

Az orvosok szerint az, hogy a lelkészek minél sürűbben keressék fel híveiket, ez faluhelyen könnyebben kivihető, mint városokban, de azért minden lehető el kell követni az érintkezésre. Anyagi erő és ernyedetlen buzgalom kell; amazt a közalapról kell teremteni, emezt a protestáns hit iránt erős tevékenységgel. Erre nézve az esperesség mozgalmat indít, hogy a köza abból segítséget nyerjen.

Elhatározták, hogy megfelelő, sarkalatos vallási és egyéb tankönyvek kiadását szorgalmazzák.

Geduly erélylyel hangsúlyozza a lelkészek hívhűségét és a protestáns vallás iránti erős meggyőződésének nyilvánítását.

Délben társasbéd volt a Fekete Sasban, hol a vendégek és a helybeli egyház számos tagja vett részt. Délután tanügyi tanácskozást tartottak és a gyámintézet ügyével foglalkoztak.

Este az esperességi közgyűlés tagjai a Bazár vendéglőben gyűltek egybe vacsorára s néhány órát töltöttek barátságos együttlétben. Ma lesz az esperesség közgyűlése, melyen Meskó László dr. országgyűlési képviselő és Materny Lajos fognak elnökölni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Julius 13. Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának gyűlése d. u. 3 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért, Más időben 50 kr.

* Szent Antal szobra Várad-Olasziban.

Pádúai Szent Antalnak a nagyváradi-olaszi templomban felállított szobra *folyó hó 16-án*, az az *jövő vasárnap* délelőtt 9 órakor fog lehetőséggel megáldatni. Célom volt e szobor felállításával plébániám körében a hitélet emelése, különösen a bold. szent Szűz hatalmas pártfogása és oltalma és Isten e csodatevő nagy szentjének, szent Antalnak az Ur előtt kedves közbenjárása és esedezése által; célom volt szeretett híveim lelki üdvének munkálása mellett, az inséggel küzdők nyomorának kenyer osztás által lehető enyhítése, mert a szeretet főparancsából kiindulva, kell hogy szívünkhöz közel álljanak azok, kikről a Megváltó a pusztában elérzékenyülve mondá: »Szánom e népet és ha éhen bocsátom el őket, elfogyatkoznak az uton.« A művészi kivitelű díszes szobor beszerzése és elhelyezésével járó költségeket buzgó híveim áldozatkészsége legnagyobb részben fedezvén, fogadják ez uton is hálás köszönetemet; a kenyérosztásra templomom külső sekrestyéjében, a körülményekhez képest később meghatározandó napokon, a koldusápolói irgalmas nővérek hivatásszerűleg készséggel vállalkoztak. Isten áldása kísérje szent szándékunkat, a bold. sz. Szűz érdemteljes pártfogása és nagy szentünk, szent Antalnak közbenjárása és esedezése szerezzen dus eredményt jótékony célú működésünknek. Nagyváradi-olasziban, 1899. július 13 án. *Dencs János*, esperes-plébános.

* **Rendjelviselési engedély.** Király Ő Felsege megengedte, hogy báró *Leonhardi* Károly, a 7-ik huszárezred parancsnoka a királyi porosz korona-rend II. osztályát elfogadhassa és viselhesse.

* **Küldöttségek Wlassics miniszternél.** A vallás alapítványi birtokokra benyújtott ama rendszeres bérleti ajánlat dolgában ma tiszteltek *Wlassics* Gyula miniszternél a belga szindikátus tagjai n. m. báró *Gruber* belga főrendiházi tag és fia *József*, gróf *Csáky* Lajos orsz. képv. és gróf *Csáky* Sándor. *Szigetvárról*

28 tagu deputáció tisztelgett *Wlassics* Gyula miniszternél egy algymnasium felállítása ügyében. A küldöttség szónoka hosszabb beszédben ismertette kérelmük jogosultságát. *Wlassics* Gyula válaszában kiemelte, hogy a szigeti iskola a proletarizmus melegágyai és miután az iskola a reformtervezet küszöbén áll, komoly fontolásra veszi azt, majd és annak idején értesíti a várost.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter *Veres* Sándor élesdi kir. járásbirósági irnokot a szolnoki kir. járásbirósághoz helyezte át.

* **Árviz katasztrófa Bánffy-Hunyadon.** Tegnapelőtt óriási fellegszakadás volt Bánffy-Hunyad környékén. Délután 1 órakor dörgéssel, villámlással kezdődött s az eső oly kövér és sürű cseppekben ömlött alá, hogy néhány perc alatt víz alá került az egész vidék alantabb fekvő része. A felhőszakadás kevés szüneteléssel egész délután 4 óráig tartott. A leomlott víztömeg zuhogó patakok képezett, a mint a hegyoldalokról és dombokról áradat módjára lehömpölygött, magával sodorván a gabona vetéseket, szénát s a föld minden termését, melyet utjában talált. Bánffy-Hunyadon, a mint a piacról a vasut felé vezető utcába hajtott az ember, ott még az eső után két óra múlva is, este 6 órakor borzasztó látvány tárult az utas szemé elé. Az utvonat, mely magasra van feltöltve, sehoh sem látszott. Sárga iszapos lé hömpölygött azon oly magasán, hogy a víz a koscsikban hatolt. Két oldalt, az utonál valamivel lentebb fekvő házak udvara mind víz alatt volt. A szennyes ár az ablakokon hatolt be az épületekbe. A lakosok rémülve menekültek az ár elől a butorokra, padlásra, háztetőkre. A kétségbeesést növelte az, hogy a katasztrófára nem voltak elkészülve, a lakosok nem tudták elhagyni házaikat, nem tudtak telkükéről kimozdulni. Az alantabb fekvő földek mindenütt víz alatt voltak. Ott minden termésnek vége, mert részint eliszaposodik. Bánffy-Hunyad szorgalmas munkás népe egy részének egy évre szóló kenyérét semmisítette meg pár óra alatt e fellegszakadás s a legnagyobb inséggel és nyomorúságba döntötte őket. A roppant árviz malacokat, tyukokat, libákat, rézcéket sodort magával s vitte a megáradt Körözs folyóba.

* **A bünygyi nyomozó rendőrség felállítására.** A jövő 1900. év január hó 1-én életbelép az új bünygyi perrendtartás. Ennek elengedhetlen kelléke a jól szervezett bünygyi nyomozó rendőrség. Nálunk pedig még az ellenség sem foghatná a rendőrségre, hogy e tekintetben valami elől állana, s különben is a csekély létszám mellett elég, ha a rengeteg kézbesítés, ordináncszolgálat mellett éjjeli őrségre jut valami a rendőrségből s 20 frt kövör havi díjazás mellett tulbuzgalmat nem is várhatunk. Dr. *Bulyoszký* József polgármester már most megtette az intézkedéseket, hogy a kir. főügyesség felállításával egyidejűleg életbelépő új bünygyi perrendtartás életbeléptetése alkalmából a rendőrséget újjászervezze Nagyváradi városa. Átiratot intézett a rendőrkapitányi hivatalhoz, hogy a bünygyi nyomozó rendőrség beállítása folytán a rendőrségnél szükséges új beosztás, esetleges szaporítás iránt mielőbb tegyen jelentést.

* **Egy festőművész sikerei.** Nem rég telepedett le Nagyváradon *Décsi* Károly fiatal festő s már is nem kis sikerrel dicsekedhetik. Csak nemrég fejezte be a br. *Königswarter* pár arczképét sikerrel s már is több megrendelést kapott. Így újabban *Ritók* Zsigmond kir. táblai elnök és dr. *Hoványi* Gyula jogtanár arczképét festi újabban.

* **A keresk. iskola segélyezése.** A nagyváradi kereskedelmi iskolát fenntartó kereskedelmi Csarnok az elmúlt tanévre 1500 forint segélyt kapott Nagyváradi városától a tanintézet fenntartására. A tanév befejeztével a Csarnok kimutatja, hogy a tanintézet költségeire

6629 frtot fizetett ki, vagyis ennyi deficitje volt. Tekintettel a tanintézet fontosságára, kérelmet intézett a Csarnok elnöksége Nagyváradi városához, melyben az 1500 frt segélyt a következő tanévre is kéri. A város bizonyára megadja a segélyt a Csarnoknak, a mely a cél iránti tekintetből ugy is oly nagy áldozattal tartja fenn az intézetet. Különbben is az előbbi években, mikor magánkézből volt az intézet, 3000 frt évi segélyt adott az iskolának.

* **Hirtelen rosszul lett nő.** Keddi szármunk ujdonság rovatában megirtuk ily czimen, hogy a Rózsabokorban a nagy gyülekezetben egy uri nő rosszul lett s férje és a résztvevő nagy közönség ápolás alá vette: E közleménytől távol volt minden személyi vonatkozás, (nevet sem említettünk) vagy czélzatos rosszakarat. Ha a körülmények újságírói kiszínezésében az illető hozzátartozói valami sértőt találtak volna, őszintén sajnáljuk, hogy a rosszullet által anélkül is sujtott nőnek vagy hozzátartozóinak újabb kellemetlenséget okoztunk.

* **Vád alá helyezett eskető pap.** A budapesti törvényszéken érdekes bünpör kerül legközelebb végtárgyalásra. Az esetnek egy szerelmi házasság, a melyet időközben felbontottak, az előzménye. Történt ugyanis, hogy J. felvidéki vagyonos vasgyáros fia megismerkedett a fővárosban N. Angelával, egy szép zsidó leánnyal. A fiatalok elhatározták, hogy egymásé lesznek. De házasságuknak több akadály állott utjában. A legnagyobb baj az volt, hogy az öreg J. hallani sem akart arról, hogy fia olyan leányt tegyen feleségévé, aki nemcsak teljesen vagyontalan, de még zsidó is. Titokban kellett hát a szerelmeseknek megesküdniök. A fiatal J. ugy tett, mintha minden rendben lenne és a budapesti ág. ev. német egyház köztisztelvényben álló lelkészéhez dr. Schranz Jánoshoz fordult s megkérte őt, hogy adná össze szive választottjával. A lelkész mit sem gyanítva összeadta J.-t és N. Agellát, ám az esketés miatt csakhamar bajba jutott. Kiderült ugyanis, hogy a férjnek, a ki még kiskoru volt, nem lett volna szabad apai beleegyezés nélkül házasságra lépnie. Ezért a házasságot felbontották a bíróságok, s a mi nem érdektelen, épen a fiatal férj kérésére, aki ugylátszik hamar ráunt hitvesére. Alig hogy a volt házaspárt elválasztották egymástól, bünvád alá fogták az eskető lelkészt, dr. Schranz Jánost, amiért a jegyeseket összeeskette anélkül, hogy a kiskoru vőlegénytől apai beleegyezést tanúsító írást követelt volna. E gondatlanság miatt a törvényszék dr. Schranzot vád alá is helyezte s ügyében e hó 20-án tartják meg a végtárgyalást!

* **A honvédek gyakorlata.** A debreczeni 3. és a nagyváradi 4. összesített honv. gy. ezredék harcászati gyakorlatai keményen folynak naponkint s azokat a 8-ától kezdve itt időző *Szártozy* Rezső ker. honvédparancsnok intézi. A gyakorlatok Nagyváradon 30-ig fognak tartani s ekkor fogja kezdetét venni a legnehezebb tour a katonákra nézve. A két ezred ugyanis vonaton Nagyváradról Szegedre megy s ott csatlakozik a szegedi 5. honvéd gyalogezredhez. A három ezred gyalog teszi meg az utat Szegedtől Czeglédig s Alberti-Irsánál fogják vivni a honvéd gyakorlatok legnagyobb harcát.

* **Savanyuviz Pap-Tamásiban.** Pap-Tamási községe egy artézi kut forrását határozta el a múlt évben, minthogy a községbeli kutak vize alig élvezhető salétromos tartalma miatt. A kut furását az idén meg is kezdték és 106 méternyi mélységből kitűnő savanyuviz bugygyaszt föl. A község előljárói megizelelve a vizet, azon gondolkoznak, hogy vajjon furassanak-e tovább édes viz után, vagy pedig megmaradjanak a savanyunál. Van édes és savanyu-vizi párt s a gyomorba vágó kérdést egyik legközelebbi községi gyűlés fogja eldönteni, melyet kíváncsian várnak. Addig is az érmelléki vonalon az utas okvetlenül kihajol a kocsai ablaká-

ból és a vizet áruló gyermektől vásárol egy pohár üdítő *savanyu vizet*.

* **A fürdés áldozatai.** *Harasztiban* két budapesti fiu járt szerencsétlenül. *Villmonth* zenésznek a 13 éves fia a haraszi Duna-ágba ment el fürdeni a szintén harasztiban nyaraló *Toch* fővárosi hentesmester 14 éves fiával. Mind a két fiu meglehetősen jó uszó volt, de úgy látszik, hogy az erejükben bizakodva, a nagy Dunába merészeltek. Ott aztán, a malmok tájékán úgy elkapta őket az ár, hogy nem tudtak kiszabadulni a kavargó vízből és elvesztek a hullámok közt. A parton megtalálták a fiuk ruháit. A szülők, a kiknek a kétségbeesése leirhatatlan, tegnap egész délután kerestették a vízben a fiukat, de a szegény gyermekekre mindeddig nem tudtak ráakadni.

* **A becsületes megtaláló.** Bizony nem nagyon jutalmazták nálunk a becsületeséget. Törvény nincs rá, az emberek pedig ugyancsak szűkkeblűek. Egy Hajnali Márton nevű 14 éves fiu ma az Andrassy-ut végén 100 forintot talált. Csakhamar jelentkezett egy arra járó Brunn Sándor nevű ember, a ki a külső Váci-ut 38. sz. alatt lakik. A fiu, a ki Huba-utca 10. sz. alatt lakik, becsületesen visszaadta neki a talált pénzt, mire Brunn ur adott neki becsületeségének jutalmazásaképpen 1 mond egy forintot.

* **A napszurás áldozata.** A Dunaparton ma délelőtt hirtelen összeesett egy Zácsák Péter nevű napszámos, a ki egy uszályhajón dolgozott. A szerencsétlen embert napszurás érte, úgy, hogy elvesztette az eszméletét. A Rókus-kórházba vitték.

* **Szétrobbant mozsárágyu.** Miskolczon súlyos szerencsétlenség történt. *Fischer* Lajos, a miskolci hitelintézet pénztárnoka nagyobb társaságot hívott meg a város határában levő szőlőtelepére és vendégeinek be akarta mutatni fellegkergető ágyuját. A kísérlet szomorúan végződött, mert a mozsárágyu a második lövésnél szétrobbant és a szertepülő szilánkok elszakították *Fischer* bal alsó lábát. A szerencsétlen eset egyszerre végét szakította a mulatozásnak, a vendégek elszéledtek, *Fischer* pedig, miután *Kazai* dr. elkötözte súlyos sebeit, a mentők a lakására vitték.

* **Vesztett eb garázdálkodása.** Alig van nap, hogy ne fordulna elő egyik-másik községben vesztett eb garázdálkodása. A napokban Szentjón községben garázdálkodott egy vesztett eb. Két kis gyermeket: *Bogyik* János 5 éves Mária leányát és *Kállay* József 4 éves Ágnes leányát megmarta. A kis gyermekeket felszállították a budapesti Hügyes-féle intézetbe.

EGYESÜLETEK.

A Nőgyűlés persely gyűjtésének eredménye. A Biharmegyei és Nagyvárad nőgyűlés által kibocsátott gyűjtő-perselyek az 1898 évi december hó 28-ik napján bizottságilag felnyitattak s azok alább részletezett tartalma az »Erzsébet árvaház« pénztára javára beutalványoztattak. A gyűjtők nevei és perselyük tartalma a következő:

Nátafalussy Kornél 1 frt 32 kr. Br. Gerliczy Félixné 5 frt 14 kr. Sal. Ferenczné 1 frt 10 kr. Hering Sándorné 95 kr. Papp János 61 kr. Mezey Vilma 1 frt 25 kr. Beöthy Lajosné 41 kr. Janky Józsefné 3 frt 15 kr. Oláry Gyuláné 1 frt. Grunwald Henrikné 6 frt 20 kr. Br. Luzsenszky Lenke 1 frt 40 kr. Darvassy Lajosné 28 kr. Kunz Gusztávné 60 kr. Kugler Albertné 89 kr. Molnár Lajosné 2 frt 37 kr. Dr. Márkus Lászlóné 1 frt 67 kr. Glatz Antalné 1 frt. Pallay Lajosné 1 frt 50 kr. Balázsházy Bertalanné 1 frt 43 kr. Kappel Györgyné 30 kr. Huzella Gyuláné 26 kr. Dr. Kutiák Ágostonné 2 frt 24 kr. Batig Ferencné 70 kr. Stark Róza 61 kr. Murányi Gézáné 95 kr. Anlauf Jánosné 1 frt 74 kr. Cseresznyés Albertné 31 kr. Földessy Károlyné 80 kr. Wertheimstein Alfrédné 1 frt 12 kr. Urbán Adolfné 72 kr. Ember Gézáné 1 frt 74 kr. Mayr Sándorné 2 frt 34 kr. Knapp Ferencné 1 frt 2 kr. Hegedüs Gézáné 55 kr. özv. dr. Mayer Ágostonné 1 frt 23 kr. Kiss

Elekne 55 kr. Nyiry Györgyné 85 kr. Des Eche-rolles Kruspér Sándorné 68 kr. Müller Salamon 58 kr. Géczy Lajosné 1 frt 63 kr. Vaday Mihályné 27 kr. dr. Baróthy Ákosné 37 kr. dr. Fráter Imréné 3 frt 55 kr. Fényes Endréné 60 kr. Fabriczius Dezsóné 1 frt 78 kr. dr. Kornstein Lajosné 1 frt 79 kr. Frölich Jánosné 14 kr. br. Podmanitzky Emma 1 frt. Hartmann Natália 1 frt 3 kr. özv. Imre Jánosné 34 kr. (Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

15 évi fegyház helyett szabadság. Komádiban történt az elmúlt év novemberjének elején.

Aranyi Balázs gazdaember szerette a feleségét Juhász Terézt, de az asszony túlnézett az urán. Végre is elhagyták egymást s az asszony Szabó Tógyer karjai között kereste a boldogságát.

Az ember szerelme akkor sem szűnt meg s kereste az alkalmat, hogy hűtlen feleségét láthassa.

Az elmúlt év november 5-én, egy komor őszi este oda lopódzott feleségének ablaka alá, hogy lássa hűtlen asszonyát.

Az asszony testvére, Papp János észrevette, hogy Aranyi Balázs ott leskelődik az ablak alatt, az asszony szeretőjével: Szabó Tógyerrel megrohanták s leverték a földre. Ezzel nem elégedtek meg, hanem ütötték, rugták, a meddig mozgott.

Azután, mintha mi sem történt volna, bementek a lakásba s a hűtlen asszonynak elmondták, hogy az urát félholtra verték.

Az asszony még biztatta a két vadállatot, hogy egészen verjék agyon az urát, sőt mikor ezek újra kimentek ütlelni a szegény embert, az asszony is utánuk ment és ő is ütötte a vérben fekvő embert. Sőt még indítványozta az asszony, hogy az urának a halála annál bizonyosabb legyen, kössenek egy zsineget a nyakára s addig huzzák az udvaron, míg meg nem hal. Ezek rá is álltak az indítványra s pár perc alatt összeroncolták az embert.

A nagyvárad kir. törvényszék az ez évi ápril hónapban tartott végtárgyaláson ezeket a vádakot beigazolván látta, s az orvos szakértők véleménye alapján konstataáltak, hogy a szerencsétlen ember már meg volt halva, mikor a zsineget a nyakára tették.

A törvényszék hitvesgyilkosságért *Aranyi* Balázsnét 15 évi fegyházra, *Papp* Jánost 8 évi és *Szabó* Tógyert pedig 10 évi fegyházra ítélte.

A királyi ítélő tábla tegnapelőtt foglalkozott az ügygel s *mivel nem látta beigazolva, hogy Aranyiné tényleges részt vett volna a férje meggyilkolásában, a vád és következményei alól felmentette s azonnal szabaddábra helyeztette.*

A két kegyetlen embert azonban bűnösnek találta, azonban *Papp* János büntetését 4 évre, *Szabó* Tógyer büntetését pedig 5 évre szállította le.

Két család. *Vogl* Náthán Nándor többször büntetett ügynök ritka jómadár hírében áll a rendőrség előtt. A furfangos csalót egy czimborája, ifj. *Hermann* Gyulával együtt legutóbb hét különböző család miatt tartóztatták le. Az első esetben *Takács* József hivataloszlógát csapták be, akinek 400 forint fizetés mellett házimesteri állást ígértek. A szegény embert *Vogl* egy apróhirdetéssel kerítette a hálójába, úgy, hogy elküldte *Rákóczi* Sándor ügynökhöz s ez azt a választ adta, hogy báró *Majthényi* csakugyan keres Tisza-utca 12. házába ház- mestert. Rögön el is hívták a báró »titkárát« s ez szerződtette *Takács*ot. A titkár ur persze

sohasem látta báró *Majthényi*t, hanem maga is egy negyedik ügynök: *Ernst* Adolf volt. A négy ágens mindössze 7 forintot tudott kicsalni *Takács*tól, mert ez még idejekorán rájött a csalásra és természetesen nem fizette ki a kialakított 200 forint proviziót.

Vogl és *Hermann* ezenkívül még hat csalást követtek el. Ez eseteknél egyikőjük rendszerint *Mauthner* sörgyáros fiának adta ki magát s kibérelt vendéglő helyiségeket. Ha a szerződést megkötötték, felfogadtak sörraktári üzletvezetőket, kit 1200, kit 1800 forint fizetéssel s a másik szedte innen is onnan is a proviziót. Persze sem az állásokból, sem a sörraktarak felállításából semmi sem lett. Így csapták be egy-egy pár forintig *Schaffhauser* Imrét, *Pfeifer* Jánosné kőbányai háztulajdonosnőt, *Schartner* Ignácot, *Kroner* Alajost és özv. *Hebel* Gyuláné pénztárosnőt. *Hebel*nétől egy 100 frtos részvényt csaltak ki. Ma tárgyalta valamennyi panaszt a törvényszék *Lenk* Gyula király táblai bíró elnöklésével. A vádat *Egressy-Nagy* kir. alügyész, képviselte, a védők pedig dr. *Földes* Árpád, dr. *Babes* Titusz és dr. *Szentgyörgyi* Adolf ügyvédek voltak.

Takács József, az első panaszos, szegyenkezve mondta el, mint csapták be *Vogl*ék, akik eléje hozták még a báró »titkárát« is, már mint *Ernst* Adolft.

Elnök: Mikor jött ez a titkár?

— Előbb *Vogl* egy sürgőnyt mutatott s csak aztán hozta el.

— Mi volt abban a sürgönyben?

— Szó szerint ennyi: *Takács* fel van fogadva. Báró *Majthényi*.

— Látta a sürgőnyt *Ernst* is?

— Igen s ő nagyurasan csak annyit mondott: »Igen, maga fel van fogadva.«

— És hogy jött aztán rá a csalásra?

— Utána néztem és megtudtam, hogy nincs is báró *Majthényi*-ház Budapesten.

Ezután kijelentette *Takács*, hogy csak csekély lévén a kára, nem kívánja a vádlottak megbüntetését. Erre a bíróság *Ernst* és *Rákóczi* vádlottakat tüstént elbocsátotta a vádlottak padjáról s a többi panasz tárgyalásra tért át.

Délvidéki gabona-uzsora. Bavacsis-téről táviratozzák: A gabona-uzsorával vádolt *Löwy* Károly és társai ellen néhány nap óta folyamatban levő tárgyalás most már gyorsabban halad előre, bár még igen sok eset van hátra. A panaszosok azzal vádolják *Sztankovits* delikat kereskedőt, a ki *Löwy* részére az elővételeket eszközölte, hogy a kötlevel értelmét senkinek se magyarázta meg, s azt sa tudták, hogy mit irnak alá. *Sztankovits*, aki szintén a vádlottak sorában foglal helyet, ezekkel szemben előadja, hogy ő évek óta köt ily üzletet és sohasem volt baja. Megmagyarázott ő mindent a panaszosoknak. A parasztok különben gyanus egyértelműséggel és folyékony- sággal vallanak. A tárgyalás fejezése augusztus hó elejére várható.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: *Lili*. *Örley* Flóra föllépte.
Pénteken: *Párisi élet*. *Örley* Flóra föllépte
Szombaton: *A baba*.
d. u. *Jani* és *Juczi*.
Vasárnap este: *Toloncz*.

Thurán Anna.

Korfestő magyar történelmi dráma mindig kedvelt a nagy közönség előtt, ha nem is mindig azon társadalmi osztály előtt, mely a nézőtér előkelőbb helyeit foglalja el. *Bartók* Lajos több éves szerzeménye kitűnő hatást tett a tegnapi esti előadásban, mert az kidomborította a darab úgy drámai, mint költői szépségeit. *Thurán* Anna szurós tövisekkel járó szerelme a hős lovag *Velitorisz* iránt, megindító tárgya a darabnak, egy tiszta romantikus történet, mely azonban tullágyságával nem bosszant s

Bartók gyönyörű versezete, magyarossága, hasonlatai teszik a dráma kitűnőségeit, melyek elragadnak a nehéz, komor történet mellett is.

Thurán Ausztin polgármester megtört, ősz alakját E. Kovács Gyula adta azokkal a vonásokkal, melyeket Lear király alakításánál bámulunk. Bajor Riza (Anna) e szereplésével is csak azt bizonyítja, hogy nincs tehetség nélkül, de még igen sokat kell tanulnia. Nála az érzelmek teljesen összefolynak. A szerelmes Anna hangulata az esküvő előtt alig különbözik a valamit a börtön fenekén sínylődő Annától. Tehetsége tehát még igen igen fölszines. Bihari Ákos (Leonárdi) ezuttal nem tudott jól szavaltatni, mivel hosszú, hatásos beszédjeit nem tanulta be. Tompa Kálmán (Velitörisz Henrik) a szerelmes hős szerepét hatásosan játszotta, Miklósi Ilona és Janovics Jenő (Koustél) rászolgáltak a tapsokra.

L. Fáti Szeréna egy rövid átkozódásban produkált annyit, mint sok más szereplő egy egész estén át. Mutter Annát ábrázolta bírái előtt, amint boszorkányságáért máglyára ítélik. A düh, elkéseredés sok életfilozófiával, a mi a rongyos elzüllött alakból kitör, megfagyasztja a vért a hallgatóságban s a kincsek, mik a verizmusban vannak rejtve itt ragyogtak teljes pompájukban. Ez átkozódás, mely a darabnak egy fénypontját képezi a következő hangzik:

... meg, veszettek!
 Volnék csak, a mi voltam, fiatal, szép,
 S ti is mint voltatok, helyre legények;
 Nem hurezolnátok sorompók elé
 Bübajamért, nem ám! Esengve ti
 Csúsznátok elém s ki legszuróbb szemöldü
 Vén tronf s vasvillákat dobál reám most:
 Fülleg szakadt szájjal vigyorgana
 Tetszésemért is csókolná cipellóm!
 Loptam? ti kullognátok esthomályban
 A mézet lopni ajkímról, uracsokák,
 S én füténék alátok szemeimmel
 S ti pörkölnétek értem tűzön!
 Hej, vén banya, huj, égetni való!
 Hej, fiatal boszorka, csókra jó!
 A gyöngyömadtának jó dolga van,
 Utána jársz, jámbor bíró uram!
 Nem tudhat elkövetni véledek
 Annyi bünt, mit meg ne engedjete.
 Ronts, mételeyez, ragályozz, irts, de ha
 Közzszolgálatban elnyúttél, banya:
 Tüzzre veled! reves boszorka, tüzzre!
 A mesterséget új erő hadd üzze!
 Égj, vén boszorkány, ha boszorkányságod
 Kontár, visszabüvölni ifju bájod!
 Egy Anna hadd égjen, — más Anna hadd éljen!
 Máglyára, boszorka! ... Vessz sorba, — pokolba!

A szerep bevégeztével frenetikus taps tört ki s a művésznőt nyílt színen többször elhívták.

Örley Flóra vendégszereplése. Hervé bájos operettjében a *Lili*-ben fog ma fellépni először Örley Flóra, mely bizonyára telt házat fog eredményezni annál is inkább, mivel a társulat soubret énekesnő hiányában operett előadást már rég nem tudott összehozni.

Bartók Lajos. Bölöny József intendáns levelet intézett Bartók Lajoshoz, a Petőfi társaság elnökéhez, melyben meghívta őt darabjának tegnapi előadására. Bartók válasza tegnap előadás előtt érkezett meg táviratban, melyben sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy nem jelenhet meg, mert a meghívás már későn érkezett.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes.

XV.

Áda a kormánytanácsosnéhoz kocsizott, Ganermann a beteget ment látogatni. A városrész, a melybe indult, a folyó partján terült.

Kizárólag szegények lakták. A rendetlenül épült, rosszul kövezett, nedves és piszkos, szűk utcák, a siralmas külsejű házak, a nyomorúságos szatócstüszletek, mind a lakosság sanyaru pénzvizonyait bizonyították. A ház, melybe Ganermann belépett, ha nem is mutatott semmit mégsem tartozott a legelhanyagoltabbak közé, bár keserű szükség rítt le külsejéről.

A takarító asszony éppen vacsorát készített, ura és gyermekei számára. Gyanakvó szemmel mérte végig a belépő szép fiatal embert: hiszen azt mondta, hogy feleségét fogja küldeni; nem igen tudta hinni, hogy az akadályozva volna. Csak akkor derült fel arca, midőn a látogató átadta a magával hozott tárgyakat s kis összeg pénzt is tett hozzá, hogy a tisztelendő nénike bort vagy egyebet hozathasson, a mi a beteg számára szükséges. Ezáltal derék emberként mutatta be magát a takarító asszony előtt, ki most márszívesen adott mindenre felvilágosítást, hogy a szegény beteget az Erzsébet-egyesületnek ajánlhassa.

A takarító asszony beszédét a kisasszony lelkes dicséretével fűszerezte. Jóra való, jámbor lélek, mondá, derék és türelmes, bár bőlesejénél senki sem jólt neki ily szomorú sorsot. Családi nevét nem tudta pontosan megmondani; Rodener vagy Rodenau lehet; de azt biztosan tudta, hogy a kisasszony atyja nyugdíjas őrnagy, azonban, kurtán ki mondta, haszontalan, tékozló, ki mindenestre saját hibája miatt jutott ily szomorú körülmények közzé.

— Hát hol van az atya? — kérdezősködött Ganermann.

— Már fél éve, hogy meghalt, azóta azonban még rosszabb dolga van Mari kisasszonynak. A mig élt, a nyugdíjból csak került valami pénzecske a házba. Három szobás lakása volt; vén szolgálo is volt a háznál, ki azonban inkább a kisasszonyhoz való ragaszkodásból maradt meg, nem a bérért. Petinek hitták, de örökösen morgott és titkolódzott, de a mi igaz, az igaz, a kisasszonyért a tüzbe ment volna. Hanem Mari kisasszony is meghálálta hűségét, utolsó betegségében úgy ápolta szolgálóját, mintha rokona lett volna.

— Az csak mondhatott magának többet is az őrnagy körülményeiről?

— Az? — felelt a takarító asszony nevetve: — Akár csak ezt az ajtót kérdeztem volna. Csak olyankor fakadt ki, mikor az ur ittason jött haza; olyankor elpanaszolta, hogy Mari kisasszony gazdag urhölgye lehetne, ha rossz emberek és a könnyelmű apa el nem játszották volna vagyonát. Máskor néma volt, mint a sir.

— Tehát ivott! Szegény leány!
 Csak ritkán ázott el teljesen, vélekedett a takarító asszony, — tulajdonképen az utolsó években még javult. Mari kisasszony rajzórát adott, az öreg Pepi ellátta a házat, s így szegénységük még tűrhető volt. De Pepinek a betegsége és temetése sokba került; Mari kisasszony nem fogadott többé cselédet, én jártam be segíteni; ő dolgozott, a mit tudott, bár gyakran nehezebbre esett nagyon. Az őrnagy ur ugyanis már akkor maga is beteg lett, a vízkór kezdett rajta jelentkezni. A kisasszony nem adhatott már annyi órát, folyton ápolni kellett a beteget és orvosra meg gyógyszerre költeni. Hiába, a szegény ember el van veszve, ha betegség lepi meg. Midőn az őrnagy ur meghalt, megszűnt a nyugdíj, de maradt helyette adósság. Mari kisasszony az utcai lakásból mostani udvari szobájába költözött és takarékoskodott, hogy az adósságot kifizethesse. Csak tisztességesen kellett öltözködni órái miatt is, de mondhatom, szájától vonta el; teából, kenyérből és burgonyából élt és abból is keveset evett. Mikor pedig ez a betegség meglepte, mindjárt ki is fogyott minden ereje.

Ganermann néhány jegyzetet csinált.

— Ugy, most menjen be a kisasszonyhoz és hozzon ki néhányat festményei közül. Meg akarom látni, nem csinálhatok-e pénzt egyikből vagy másikkól a kisasszony számára. Gondolom, ide adja?

— Ah Istenem és milyen örömmel! Hisz minden krajczár jótétemény neki. De menjen be tekintés uram maga és válogasson közülök, én nem értek ilyesmire.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A fiumei kérdés.

Budapest, jul. 12. (Saját. tud. táv). Valencsics Antal fiumei podeszta Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedüs miniszterrel tárgyalt Fiume város végleges megoldásra közjogi kérdésében. Az eddigi megállapodások még nem jutottak nyilvánosságra, a politikai körök azonban remélik, hogy e régóta huzódó ügyet a képviselőház szünete alatt rendezni fogják.

Elhunyt orvostanár.

Budapest, július 12. Mihálkovic Géza egyetemi tanár, a M. T. A. rendes tagja 55 éves korában elhunyt Budapesten. Az elhunyt európai híru tudóst a múlt évben választották meg az egyetem rektorává.

1872-ben a sebészetre tért át és műtőnövendéki állást kapott Kovács tanár klinikáján, de csak fél évig maradt ott, mert 1872. az orvos tudományi kartól Schordann-féle utazási ösztöndíjat kapott az anatómiában való kiképezésre a külföldön. 1872. fél évet Bécsben töltött, ott Langer tanár intézetében szövettani dolgozatokkal foglalkozott. 1873 nyarán a strassburgi egyetemre ment fejlődéstani dolgozatok végzésére. A budapesti egyetem felterjesztése folytán 1875-ben ide a fejlődéstani nyilvános rendkívüli tanárává neveztetett ki s intézetet kapott az üllői-uti orvoskari telepen, 1878. nyilvános rendes tanárrá léptettetett elő a tájboncolástanból és fejlődéstánból s a gyakorlati anatómiai szigorlat vizsgáló tanárává nevezték ki. 1881. pedig a leiró bonczolástan párellel tanára lett, Lenhosség Józsefnek halála után (1888) az első bonczolástani intézet vezetését vette át. Tanársága idején külföldön több utazást tett; 1882. nyarat Heidelbergában töltötte Gegenbauer intézetében összehasonlító bonczolástani tanulmányok végzésével, azután beutazta Svájcot, Szavóját és Felső-Olaszországot, 1894. mint az egyetem kiküldötte résztvett a hallei egyetem 200 éves jubileumán, azután meglátogatta Hollandia s Belgium bonczolástani intézeteit, 1895. pedig Svájc, Páris és Londonban volt ugyanily czéllból. Az agyvelő fejlődéséről irt munkáját a magyar tudományos akadémia 1882. a nagy díjjal jutalmazta. 1883. az orvosgyelettől Átalános bonczolástanáért a Balassa-féle jutalomdíjat nyerte, 1893. pedig az Agyvelő morfológiája című munkájáért a Mészáros-féle jutalomdíjat kapta. A magyar tudományos akadémia 1879. levelező, 1886. rendes tagja egyéb honi tudományos társulatoknak. 1887. az orvostudományi kar prodékánvá választotta, 1893—1895-ig pedig dékán volt. Irodalmi tevékenysége az anatómiának, szövettannak és fejlődéstannak több szakát karolta fel, ugyane körbe tartozó cikkeket irt a lexikonba. Azonkívül kézitankönyveket irt magyar nyelven.

Személyi hírek.

Bécs, jul. 12. Thun gróf miniszterelnök és Dipauli báró kereskedelmi miniszter Budapestről, Ruber igazságügy-miniszter Ischlből ideérkezett. (Magy. Táv. Ir.)

A belgrádi merénylet.

Belgrád, július 12. (Saját tud. táv.) A szerb merénylő Knezevics ellen a B. t. k. értelmében az uralkodóház tagja elleni merényletért emelnek vádat. E büntettnék büntetése halál. Három más vád-

lott: *Pusics, Tausanovics, Vesnics* volt miniszterek ellen a merényletben való részvételért fognak vádat emelni.

Belgrád, jul. 12. *Nikolics* a radikálisok vezére tegnap *Sándor* királynál kihallgatáson volt, mely alkalommal tiltakozott az ellen, hogy a merénylet a radikálisok műve.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) Bécsből telefonozzák a *Bud. Hirlap*-nak, hogy a belgrádi események, különösen az a statáriális eljárás, melyet az elfogottakra visszaható erővel alkalmaznak, miáltal számos előkelő polgár esetleg kivégeztetik, az európai kabinetekben nagy visszatetszést keltett. A bécsi és pétervári kabinetek máris óva intették *Sándor* királyt ezen erőszakos eljárás súlyos következményeire s azt remélik, hogy ennek foganatja is lesz.

Belgrád, jul. 12. A radikálisok azt hirdetik, hogy a merénylet *Milán* fogadta, hogy a radikálisok ellen felléphessen.

Don Juan festőművész.

Pécs, július 12. (Saj. tud. táv.) Nagy feltűnést keltett az egész városba *Spaun* Pál lovag festőművész letartóztatása. *Spaun* a híres *Decfenbach* követője s ennek házában sok idegen tartózkodott. A tanítvány azután azzal hálálta meg mestere kegyét, hogy 17 éves leányát elcsábította. Ez ügyben különben többet is letartóztattak.

A Dreyfus-ügy.

Páris, július 12. *Quesnay de Beaurepaire* headványt intézett a 10-ik hadtest parancsnokához, a belügyminiszterhez és a miniszterelnökhöz és avval vádolja *Dreyfust*, hogy legalább 10 év óta különböző idegen hatalmaknak az állam biztonságát érintő titkos okmányokat szolgáltatott ki. *Beurepaire* követeli, hogy engedjék meg neki a vádjaira vonatkozó bizonyítékok előterjesztését. (M. Táv. Ir.)

Páris, jul. 12. Egy newyorki lap *Zola* Emilhez fordult, hogy a remesi tárgyalásról távirati értesítést küldjön, de *Zola* erre azt felelte, hogy erre tíz millió dollárért sem vállalkozik. (Magy. Táv. Ir.)

Ártatlanul meghurczolt jezsuita.

Lille, július 12. A gyilkossággal vádolt *Flamidien* jezsuita atya felmentése ma este nagy tüntetésekre adott okot. Több tüntető »Le a jezsuitákkal!« kiáltások közt bejárta az utcákat és betört a konzervatív lapok szerkesztőségeinek ablakait. (Magy. Táv. Ir.)

A kath. centrum győzelme Bajorországban.

München, jul. 12. A képviselőházi törzsválasztások eddigi eredménye szerint a centrum az általános választásoknál körülbelül 10 mandátumot nyer és ezzel elnyeri az abszolút többséget a képviselőházban. A szociáldemokraták a centrummal való kompromisszum által mintegy hét mandátumot nyernek. Mandátumokat főleg a liberálisok vesztek. A fűrési választókerületet nem hódították meg a szociáldemokraták és demokraták, a mint tegnap hírlétt, hanem a

kerület tovább is a liberálisok birtokában maradt. (Magy. Táv. Ir.)

A nemzetközi checkhamisítók.

Bécs, július 12. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a június 23-án Freiburgban letartóztatott *Cohner* teljesen távol áll a párisi, londoni és brailai checkhamisításoktól. Brailai jelentések szerint ott ebben az ügyben bizonyos *Mazzola* *Sándort* fogták el; továbbá Athénben július 6-án elfogtak egy *Theophilatos* nevű embert és július 7-én Káneában letartóztatták *Subotich Giovanni* osztrák alattvalót. A bűnrészesség gyanújában álló *Theologua Alkibiadest* nyomozzák. (Magy. Táv. Ir.)

Spanyolországi hírek.

Madrid, jul. 12. A képviselőház megkezdte a költségvetés tárgyalását az államadósság egységesítéséről szóló törvényjavaslattal.

Valencia, jul. 12. A hatóságok elhatározták, hogy az ostromállapotot megszüntetik. (Magy. Táv. Ir.)

A „Páris“ hajó kiszabadítása.

Falmouth, július 12. A *The Manacles* mellett zátonyra jutott Páris gőzöst kiszabadították. Vontatóhajók készen állnak, hogy idehozzák. A gőzös azonban még nincs veszélyen kívül. (Magy. Táv. Ir.)

Giletta tábornok.

Róma, jul. 12. A Stefani-ügynökség jelentése szerint *Giletta* tábornokot *Piacenzába* érkezésekor a hadügyminiszter rendeletére szigorú fogságba helyezték. (Magy. Táv. Ir.)

Sztrájk.

Brüsszel, jul. 12. A *Patriote* jelentése szerint Antwerpenben a kikötő munkások közt sztrájk tört ki, mely a munkások különböző más osztályaira is kiterjedt. Nevezetesen a kirakodók a vasárnapi és éjjeli munkáért óránként egy frank bért követelnek. A mozgalmat az összes katolikus szociáldemokrata egyesületek támogatják.

Angol haderő a Fokföldön.

London, július 12. A 37. sz. úteget ma reggel dél-afrikai szolgálatra rendelték, úgy hogy eddig öt úteg kapott parancsot arra, hogy a Fokföldre menjen. Ma továbbá 30 géplöveg számára való lövegtalpat küldtek *Woolwichből* *Southamptonba*, hogy onnan hajón a Fokföldre szállítsák. A géplövegek számára való lőszer az ugynevezett *Markvier* és azután a *Cartridge-Bullet*, a mely találáskor éppen úgy hat, mint a dum-dum-golyó. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 5000 koronát nyertek 3338 9638 46372 49496. 2000 koronát nyertek 9363 26489. 1000 koronát nyertek 34015 40017 71621 71780 93578. 500 koronát nyertek 4421 4738 6347 7444 10302 12208 12606 17926 18644 27817 28551 32545 36545 50211 53475 55375 62541 66791 57864 81353 82282 84182 85284 87598 88539 91394 91492 96488 98316. A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

A buza minőségének javítása. Hazánkban, hol a buza termelése 5-2 millió katasztrális holdon üzetik, nem lehet jelentéktelen azon kérdésnek minél gyakoribb felvetése, hogy ily módon milyen eszközökkel lehetne a buza minőségét javítani. Évi 35-8 millió métermázsza termésünk körülbelül 6 millió métermázsza jut kivitelre s így mindenesetre érdekünkben áll oly árut produkálni, mely a versenyt a többi államok terményeivel kiállja. A nyugati piacokon 1888-ig volt képes hazánk monopolizálni a finomabb liszt fajokban, mert a nyugot európai malom ipar, mely a sima őrlést alkalmazta, nem volt képes a liszt törésű nyugot európai búzából oly finom lisztet őrlni, mint ami aczélos búzáinkból saját malomiparunk. Csakhamar elsajátították azonban a magyar őrlést s ennek következménye lett az, hogy ma már csakis a legkiválóbb minőségű búzáink, illetve lisztünk bir kelendősséggel. Miután pedig ily minőségű búzát, sajnos, nem sokat állíthatunk elő, elérkezettnek vélhetjük az időt, hogy búzáink minőségének javításával minél többet foglalkozzunk.

Szükségtelen itt bizonyítanunk, hogy természeti viszonyaink, jelesen a talaj és klíma a buza termelésnek igen kedvezőnek, mégis nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy e kedvező jelenség dacára is az ország sok helyéről oly nyers anyag kerül a malomiparba, mely alig képes a kritikát kiállani. E körülmény első oka abban keresendő, hogy a fajták megválasztására gazdaközönségünk nem helyez kellő sújt. Az okszerű növénytermelésnek első és főszabálya az, hogy oly fajtákat és varietásokat termeljünk, melyek gazdaságunk klimatikus és talaj viszonyai közé legjobban beillenek. Igen természetes tehát, hogy magának a termelőnek feladatát képezi a legjobban megfelelő fajtának, varietásnak kiválasztása. És e tekintetben a magyar gazdaközönségnél egy nagyon téves feltevéssel találkozunk. Nagyon sokan vannak, kik azt hiszik, hogy csak idegen külföldi gabonafajtáknak behozatalával lehet e kérdést megoldani. Meg is hozatják azt drága pénzen, elvetik s az eredmény: csalódás. Szakítani kell az eljárással s lehet is annál is inkább, mert hazai gazdaságaink nagy részében találkozhatunk oly fajtákkal, mely a kívánalmaknak teljesen megfelelővé tehető okszerű termelési eljárás mellett.

Az okszerűségnek egyik első feltétele az, mit már előbb is említettünk, hogy mindig csak oly vidékről hozassunk magot, melynek természeti viszonyai a mienktől feltűnően el nem térnek.

Egy további feltétel a talajnak kellő elkészítésére s ezzel kapcsolatban a helyes vetés-váltó.

Ha a talaj előkészítés ideje alatt szemlét tartunk az ország különböző gazdaságaiban, szinte megütközünk azon hanyagságon, melyet e tekintetben észlelhetünk. Igen sok nagy kiterjedésű gazdaságban nemcsak hogy halvány fogalmával nem bírnak a helyes talajkészítő rendszereknek, hanem ennek első feltételét: a jó talajművelő eszközt nem ismerik s még kevésbé uralják. Egy-két rossz szerkezetű régi faeke, egy-egy túskeborona, ebből áll az egész instrumenció. Már most kérjük, hogy lehessen ily eszközökkel a földnek oly munkát adni, mint a minőt a növény megkíván.

De ez még nem minden. Elvetik a magot rossz, kiált, tápanyagokban szűkölködő földbe s várják az Isten áldását; ami természetesen be nem következik, mert ily előzmények után be sem következhet, s ekkor előáll a gazda azon tudományával, melyben az összes nemzetek között első helyen áll: sorra veszi a szenteket, nem a leghízogóbb építethonok kíséretében. Bizony, tisztelt gazdálkodók, ily módon sikeresen gazdálkodni nem lehet. Jó földművelő eszköz, jól elkészített talaj, helyes vetésgyógy, jó vetőmag és gondos ápolás az, a melylyel terményeink minőségét javíthatjuk.

Nézzük csak a németeket; nem kimélnék fáradságot s áldozatot a cél megvalósítása érdekében — s a siker nem is marad el. Buzájok például minőség tekintetében határozottan versenyezhet a miénkkel s miért? mert a fenti feltételekhez szigorúan ragaszkodnak. Megadják a földnek azt, a mi a földé, vásárolják a mű-

